

Lesson Study in Nederland in perspectief

De werkwijze die we inmiddels kennen als Lesson Study werd rond 1870 geïntroduceerd in Japan door Westerse onderwijskundigen als onderdeel van een verwesterlijkingsspakket ingesteld door de Meiji regering. Shimuzu & Chino (2015) beschrijven hoe via de Tokio Normaal School (de voorloper van de universiteit van Tsukabo) en het boek van de Revised methods of instruction (Wakabayashi & Shirai, 1884, via Makinae, 2010), Lesson Study haar intrede deed in het Japanse onderwijs. Na deze introductie is Lesson Study in Japan doorontwikkeld tot een gestructureerde, integrale methode om te werken aan de professionalisering van leerkrachten (Murata, 2011). De originele Japanse benaming voor Lesson Study is *Jugyou Kenkyuu*; *Jugyou* betekent lesson of instructie, *Kenkyuu* betekent onderzoek of *study*. De methodiek Lesson Study helpt leerkrachten om mogelijk effectievere manieren van onderwijzen te onderzoeken binnen de eigen onderwijspraktijk en zich deze eigen te maken (Murata et al., 2012).

Na de Tweede Wereldoorlog bezochten Japanse leerkrachten Amerikaanse scholen met als doel om het onderwijs in Japan te verbeteren. Zij kwamen hierbij in aanraking met de ideeën van de Amerikaanse filosoof, psycholoog en pedagoog Dewey (1850 – 1952). Bij Dewey nam het werken met open lesruimten en het probleemoplossend denken een centrale plaats in bij het leren van de leerlingen. Deze ideeën van Dewey namen deze Japanse leerkrachten mee terug naar Japan, waar ze deze ideeën integreerden in de methodiek Lesson Study.

Begin jaren '90 brengen Stigler en Hierbert hun boek *The Teaching Gap* uit (1991). In dit boek werd door de auteurs aandacht geschonken aan de verschillen en overeenkomsten tussen het Japanse, Amerikaanse en Duitse onderwijs. Stigler en Hierbert stelden hierbij vast dat het Japanse onderwijs van zeer hoge kwaliteit was in vergelijking met het Amerikaanse en Duitse onderwijs. Ook uit later (internationaal) TIMSS onderzoek (*Third International Mathematics and Science Study*) naar de opbrengsten van specifiek het reken-wiskunde onderwijs bleek dat de Japanse manier van onderwijzen hoge opbrengsten binnen dit domein tot gevolg had. Uit de analyses gepresenteerd in het werk van Stigler en Hierbert blijkt onder andere dat in Japan de constructie van de begripsvorming expliciet interactief klassikaal werd vormgegeven. Stigler en Hierbert ontdekten ook dat met name het gezamenlijk lessen voorbereiden, uitvoeren en nabespreken, op een aantal momenten in een schooljaar, een belangrijke impuls gaf aan het reken-wiskunde onderwijs in Japan, met hoge resultaten als gevolg. De Amerikaanse Catherine Lewis onderzocht deze werkwijze in Japan onder de noemer Lesson Research. De Japanse onderzoeker en leerkracht Makoto Yoshida – die tevens samenwerkte met Stigler en Hierbert – promoveerde in 2004 in de Verenigde Staten op deze werkwijze waarna hij deze werkwijze omdoopte tot *Lesson Study*. Via Catherine Lewis en Makoto Yoshida kon Lesson Study zich vanuit de Verenigde Staten verder verspreiden over de wereld.

In Nederland heeft Lesson Study ook voet aan wal gekregen. In 2014 is er met subsidie van School aan Zet een Werkwijze Lesson Study voor het Nederlandse onderwijs ontwikkeld (Logtenberg et al., 2014). Na die tijd zijn er vele studies geweest naar de betekenis van Lesson Study in het Nederlandse Onderwijs, wat onder andere heeft geleid tot het initiatief LessonNL.

De Marnix Academie is in 2019 vanuit de Kwaliteitsafspraken gestart met het project Samen op Expeditie met Lesson Study. Dit project heeft onder andere tot doel om door middel van Lesson Study theorie en praktijk dichter bij elkaar te brengen vanuit het idee van Samen Opleiden. Dit heeft er onder andere toe geleid dat Lesson Study een stevige plek krijgt in het vernieuwde voltijdcurriculum lerarenopleiding van de Marnix Academie. Een van de didactische uitgangspunten is zo dicht mogelijk te blijven bij de oorspronkelijke Japanse wijze. Zo worden studenten uitgedaagd om zich vanuit een leervraag en daarbij behorende onderzoeksvraag verder te verdiepen in het leren van de kinderen.

Hierbij worden in de voorbereiding onder andere de leerresultaten van kinderen, gedane observaties, en specifieke kennis over de doelgroep als uitgangspunt meegenomen. In tegenstelling tot andere manieren waarop Lesson Study wordt vormgegeven wordt de les bij voorkeur één keer uitgevoerd. Een ander focus van de Japanse Lesson Study die ook wordt meegenomen in de opleidingsdidactiek is de keuze om een aantal observatiepunten (passend bij de leervraag of onderzoeksvraag) op te stellen en actief te onderzoeken. De data van deze observaties tijdens de uitvoering zijn het startpunt van de nabespreking. Ook worden studenten gestimuleerd om de opbrengsten van een Lesson Study cyclus te delen met andere betrokkenen binnen hun praktijkschool.

Referenties

Murata, A. (2011). *Introduction: Conceptual Overview of Lesson Study*. In: Hart, L., Alston, A., Murata, A. (eds). *Lesson Study Research and Practice in Mathematics Education*. Springer.

https://doi.org/10.1007/978-90-481-9941-9_1

Shimizu, S., & Chino, K. (2015). *History of Lesson Study to Develop Good Practices in Japan*. In M. Inprasitha, et al. (Eds.). *Lesson Study Challenges in Mathematics Education* (pp. 123-140). Singapore: World Scientific Publishing.

Stigler, J. W., & Hiebert, J. (2009). Closing the teaching gap. *Phi Delta Kappan*, 91(3), 32-37.

<https://doi.org/10.1177/00317217090910>

Makinae, N. (2010, August). The origin of lesson study in Japan. In *The 5th East Asia Regional Conference on Mathematics Education: In Search of Excellence in Mathematics Education, Tokyo* (Vol. 2, pp. 140-47).

Wakabayashi T., & Shirai T. (eds.) (1883). *Kaisei Kyojujutsu [Revision of Teaching Methods]*, Fukyu-Sya.